

Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği¹

Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example

Mustafa Enes Işıkgöz² Melike Esentaş³ Mahmut Işıkgöz⁴

Gönderilme tarihi: 24 / 05 / 2018

Kabul tarihi: 08 / 10 / 2018

Öz

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Tarama modelinde betimsel nitelikte desenlenen bu araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Batman İl Merkezi Ortaokullarında okuyan 373 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri "Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği" ile toplanmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin en yüksek değer düzeyini "Farkındalık" (4,54±0,56), en düşük değer düzeyini ise "Milli Kültür ve Beraberlik" (3,77±1,06) boyutunda sergiledikleri görülmüştür. Diğer alt boyutlar olan "Saygı" (4,45±0,56) ikinci sırada, "Dayanışma" (4,29±0,61) üçüncü sırada, "Sağlıklı Yaşam ve Beslenme" (4,25±0,71) ise dördüncü sırada öğrencilerin değer düzeylerini belirlemektedir. Çalışmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerleri sıklıkla ve her zaman sergiledikleri ve bu değerlerden haberdar oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: *Beden Eğitimi, Spor, Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği*

Abstract

The aim of this study is to examine the value levels of secondary school students towards physical education and sports lesson according to various variables. The study group of this research, which is descriptive in the screening model constitutes 373 students who study in the Secondary school located in the Batman province center during the academic year of 2017-2018 spring term. The data of the study were collected with "Physical Education and Sport Classroom Value Scale". It was observed that secondary school students showed the highest value level of "awareness" (4,54±0,56) and the lowest value level of "national culture and cooperation" (3,77±1,06) regarding Physical Education and sports. Other sub-dimensions are "Respect" (4,45 ± 0,56), "Solidarity" (4,29 ± 0,61), "Healthy Living and Nutrition" (4,25 ± 0,71), respectively; and determine the value levels of students. In this study, it was concluded that secondary school students frequently and always display the values related to physical education and sports lessons and they are aware of these values.

Keywords: *Physical education, Sport, Physical Education and Sport Classroom Value Scale*

1. Giriş

Eğitimin temel hedeflerinden biri sürecine aldığı bireylerin toplumsallaşmasını sağlamaktır. Çünkü eğitim aynı zamanda seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında toplumsal yeterlilik

¹ Bu çalışma 7-9 Mayıs 2018'de Manisa'da düzenlenen 5. Uluslararası Spor Bilimleri, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

² Batman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, pdgenes@gmail.com

³ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, mel.esentas@gmail.com

⁴ Kayseri Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, m.isikgoz@gmail.com

ve üst düzeyde bireysel gelişmeyi sağlayan toplumsal bir süreçtir (Fidan ve Erden, 1987). Bu süreçte toplumun beklentileri, dünyada ki değişim ve gelişmeler doğrultusunda fertlere bir takım kültürel değerler ve normlar ile çevresinde ki insan ilişkilerinde sürdürülebilir sağlıklı davranışlar kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bireyin toplumda iki çevresi bulunmaktadır. Bunlar kültürel çevre ve toplumsal çevresidir. Bireyin kültürel çevresini değerler ve normlar, toplumsal çevresini ise insan ilişkileri oluşturmaktadır. Bu toplumsal çevre ile kültürel çevre arasında uyumsuzluk yaşandığında gerilimler ortaya çıkmakta, bu gerilim de, toplumsal çevrenin insanı kültürel normlara uygun eylemde bulunmama yöneltmesi anlamına gelmektedir (Merton, 1964).

Toplumsal yapı içinde, toplum hayatını düzenleme aracı olarak değerler, genel ve soyut bir karaktere sahiptir. Toplumsal hayata yansımaları ise toplumsal norm ve toplumsal kurullarla mümkün olabilmektedir (Tezcan, 1991). Bireyin toplumun kendisinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilmesi için birtakım kurulları içselleştirmesi gerekmektedir. Bu kurullardan biri de bireylerin diğer bireylerle ilişki ve iletişim kurma biçimlerini düzenlemektir. Başkalarını incitmekten kaçınan insanlarla iyi geçinebilen yani çevresine etkin uyum sağlayabilen bireyler olmak aynı zamanda ahlak gelişiminin de içinde yer alır (Senemoğlu, 2007).

Her toplum var olabilmek için değerlere gereksinim duyar ve değerler toplumsal kültürü özgülendirerek diğer kültürlerden ayırt eder, yani “biz” ve “onlar” ayrımını hem oluşturur hem de bunun süreklilik kazanmasını sağlar (Yapıcı ve ark., 2012). Değerler, toplumsal normların ya da toplumsal kurulların temelini de oluşturmaları sebebiyle, bir nevi toplumsal denetim aracı olarak görev icra eder. İyi-kötü, istenilen-istenilmeyen, olumlu-olumsuz, beğenilen-beğenilmeyen, arzu edilen-arzu edilmeyen vb. kabul edilen ve edilmeyen davranışları değerler ile ifade etmek mümkündür (Turan ve Ulusoy, 2016). Değerler birey, grup ya da toplum tarafından önem verilen, toplumun çoğunluğu tarafından kabul gören, beğenilen ve istenilen şeyler olarak tanımlanabilir (Haralambos, 1987). Değerler, bireylerin neyi önemli gördüklerini tanımlayarak istekleri, tercihleri, arzu edilen ve edilmeyen durumları gösterir (Erdem, 2003).

Günümüzde eğitimcilerin hemen hemen tamamı temel değerler ve ahlaki standartların gelecek kuşaklara aktarılmasının bir gereklilik olduğu konusunda görüş birliği içerisindeyler. Çünkü toplumların varlıklarını devam ettirebilmeleri değerlerin gelecek nesillere aktarılması ile yakından ilgilidir (Güçlü, 2015). Bu noktada eğitim kurumlarına büyük görev düşmektedir. Eğitim kurumlarının yetiştirmek istediği insan tipi, insani değerleri özümsemiş ve akademik yönden başarılı olan bireylerdir (Ekşi, 2003). Eğitim kurumlarının değerler eğitiminde önemli rol oynadığı kabul edilmektedir (Halstead, 1996). Çünkü okulların sadece bilgili öğrencileri yetiştirmemesi gerektiği, aynı zamanda iyi değerlere sahip bireyler yetiştirmesi gerekmektedir (Suh ve Traiger, 1999). Bir ülkenin eğitim sistemi o ülkenin önem verdiği ve aynı zamanda eğitim sistemine yansımış olan değerlerle başlamaktadır (Doğan, 1997).

Ülkemiz eğitim sistemi incelendiğinde temel Kanun niteliğinde olan 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun, Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçlarının 2. maddesinde, “Türk Milletinin bütün fertlerini, Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip bireyler yetiştirmek” olarak değerler eğitimine vurgu yapılmıştır (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1739).

Değerler eğitimi 2010 yılında düzenlenen 18. Millî Eğitim Şurasının gündemine girmiş ve bu kapsamda ilk olarak Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 2010 yılında

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

yayımladığı genelge (2010/53 Sayılı) ile tüm ilk ve orta dereceli okulların 2010-2011 eğitim öğretim yılının ilk haftasında okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ders içi ve ders dışında, değerler eğitimine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi istemiştir (MEB, 2010). Genelgede değerler eğitiminin kapsamı “Toplumsal hayatı oluşturan, insanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan, risk ve tehditlerden koruyan ahlaki, insani, sosyal, manevi değerlerimizin tüm bireylere kazandırılmasında en önemli etken eğitimidir. Bu kazanımlarımızın öğrencilerimize aktarılması da değerler eğitimi oluşturmaktadır.” Şeklinde ifade edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005 yılında başlatılan ders öğretim programlarının yenileme ve güncelleme çalışmaları 2015-2016 eğitim öğretim yılında tamamlanmış kademeli olarak uygulanmaya konmuştur. Öğretim programlarında yapılan güncellenme çalışmaları, 2016-2017 eğitim öğretim yılının başından bugüne ise farklı bir boyut kazanarak 51 müfredat ekseninde kapsamlı bir şekilde bir yenileme çalışması yapılmıştır. 2017-2018 eğitim yılından itibaren 1, 5 ve 9’uncu sınıflardan başlayarak kademeli bir şekilde uygulamaya konulan programın giriş bölümüne ‘değerler eğitimi’ başlığı altında bir bölüm eklenmiş ve bu değerler eğitimi tüm derslerin içinde konu olarak yer alacak şekilde düzenlenmiştir. Yeni müfredat programının “derslerin içeriği” kısmında tanıtılan “Değerler Eğitimi” şöyle vurgulanmıştır (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2017);

1-Değer eğitiminin bütün eğitimin nihai gayesi ve ruhu olduğu, ayrı bir müfredat veya konu/öğrenme alanı olarak görülmemesi gerektiği, bu bakımdan okullar ve öğretmenlerin değerleri müfredatların bütünleyici bir parçası (mütemmim cüzü) olarak ele alması ve uygun yaklaşımları kullanarak öğrencilerine kazandırması,

2-Değerlerin yalnızca müfredatlarda yer alan lafızlar olmaktan çıkarılması, öğrencilere okul içinde ve dışında değerleri pratiğe dönüştürmeleri için uygun ve etkili fırsatlar sağlanması,

3-Değerlerin anlamlı ve kalıcı olması için öğrencilere kazanımların içerik boyutu (konu)ile ilişkilendirilerek ve konu anlatımından ziyade öğrencilerin akıl yürütme, sorgulama, araştırma, yorum yapma, bağlantı kurma ve değerlendirme becerilerini kullanabilecekleri drama, rol oynama vb. çalışmalarla aktarılması,

4-Öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri, destekleyici, toplum bilincini geliştiren, karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bir sınıf ortamı oluşturulması,

5- Değerlerin aktarılmasının sadece sınıf veya okul ortamı ile sınırlı kalmaması, okul-aile iş birliğinin sağlanması gerekliliği vurgulanmıştır.

Öğrencilere; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik gibi kavramların müfredatlarla aktarılması hedeflenen kök değerlerdir. 2017’de değişen müfredatlar çerçevesinde değer eğitimi, bütün eğitimin amacı olduğu için ayrı bir öğrenme alanı olarak görülmemektedir. Bu bakımdan öğretmenlerin değerleri müfredatların bütünleyici bir parçası olarak ele alması ve uygun yaklaşımları kullanarak öğrencilerine kazandırması gerekmektedir. Öğrencilere okul içinde ve dışında değerleri pratiğe dönüştürmeleri için uygun ve etkili fırsatlar sağlanmalıdır (Özdemir, 2017). Günümüz dünyasında, akademik başarı kadar, çağdaş hayatın vazgeçilmezi hâline gelen, dürüstlük, saygılı olma, ahlaki değerlere uyma, rahat iletişim kurma, insan ilişkilerine özen gösterme, nezaket kurallarına uyma, inisiyatif kullanma, iş disiplini, temizlik, düzen vb. kavramların ön plana çıkması okullarda değerler eğitiminin gereğini ortaya koymaktadır. (Aydın ve Akyol, 2012).

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Beden eğitimi, genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olup fiziksel aktivitelerle insanın fiziksel, zihinsel, duyuşsal ve sosyal gelişimini amaçlayan çalışmalardır. Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin vücutlarını ve zihinlerini eş zamanlı olarak uyarır. Öğrencilere, spor etkinliklerinde zorlayıcı görevleri anlayabilmeleri, yeniden yorumlayabilmeleri ve uygulayabilmeleri için zihin ve vücudun eşzamanlı biçimde çalışmasının bir gereklilik olduğu bir ortamda öğrenmek, ilerlemek ve gelişmek için fırsatlar sunar (İlker, 2010). İnsan bedeninin değerini kabul eden ve bu değeri kendi değerler sistemine dâhil edebilen kişiler, yaş, sağlık ve kültürel durumlarına bakılmaksızın, düzenli fiziksel aktivitede bulunmaya teşvik edilmektedir (Makula, 2003).

Bu çalışmada da ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır;

1- Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri değer düzeyleri nasıldır?

2- Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri değer düzeyleri, cinsiyet, yaş, sınıf, okulun takım sporcusu olup olmama, baba ve anne eğitim durumu, aylık gelir ve kardeş sayısı değişkenlerine göre anlamlı olarak değişmekte midir?

2. Yöntem

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenen bu çalışma, tarama modelinde betimsel nitelikte desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Batman İl Merkezi Ortaokullarından küme örnekleme yöntemi ile seçilen beş ortaokulda okuyan ve anket çalışmasına gönüllü olarak katılan 206 kız ve 167 erkek öğrenci olmak üzere toplam 373 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın verileri Yücekaya (2017) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği (BESDDÖ)” ve öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren 8 sorudan oluşan “demografik bilgi formu” ile toplanmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değer Ölçeği 6 alt boyuttan (1.Saygı, 2.Farkındalık, 3.Milli Kültür ve Beraberlik, 4.Sağlıklı Yaşam ve Beslenme, 5.Dayanışma ve 6.Spor Kültürü) ve toplam 23 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte olumsuz madde bulunmayıp, ölçek maddeleri 5’li likert tipinde “Her Zaman(5), Sıklıkla(4), Bazen(3), Nadiren(2) ve Hiçbir zaman(1)” şeklinde derecelendirilmiştir.

Yücekaya (2017) tarafından ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları 0,70 ile 0,91 arasında, ölçeğin tamamı için ise 0,78 olarak bulunmuştur. Mevcut araştırmada ise ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları 0,69 ile 0,81 arasında, ölçeğin tamamı için ise 0,82 olarak hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutlarından alınabilecek puan aralıkları ve değeri sergileyebilme düzeyi; 1-1,8 puan arası “Hiç”, 1,9-2,6 puan arası “Nadiren”, 2,7-3,4 puan arası “Bazen”, 3,5-4,2 puan arası “Sıklıkla”, 4,3-5,0 puan arası “Her zaman” olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin analizinde betimsel istatistik teknikleri yanı sıra, bağımsız değişkenlerden gelen verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerine ilişkin tek örneklem Kolmogrov-Smirnov testi kullanılmış, test sonucunda (Tablo 1) tüm alt boyutlarda verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu nedenle veri analizlerinde parametrik olmayan testlerden, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi için $p < 0.05$ değeri baz alınmıştır.

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Tablo 1. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin normallik testi sonucu

BESDDÖ Alt Boyutlar	n	z	p
1.Saygı	373	0,20	0.00
2.Farkındalık	373	0,30	0.00
3.Milli Kültür ve Beraberlik	373	0,14	0.00
4.Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	373	0,18	0.00
5.Dayanışma	373	0,16	0.00
6.Spor Kültürü	373	0,08	0.00

3. Bulgular

Tablo 2. Öğrencilerin demografik bilgilerinin dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kız	206	55,2
Erkek	167	44,8
Yaş		
11,00	59	15,8
12,00	63	16,9
13,00	126	33,8
14,00	112	30,0
15,00	13	3,5
Sınıf		
5.sınıf	48	12,9
6.sınıf	40	10,7
7.sınıf	149	39,9
8.sınıf	136	36,5
Okulun Takım Sporcusu mu?		
Evet	130	34,9
Hayır	243	65,1
Baba Eğitim Durumu		
İlkokul	106	28,4
Ortaokul	148	39,7
Lise	91	24,4
Ön lisans	7	1,9
Lisans	21	5,6
Anne Eğitim Durumu		
İlkokul	184	49,3
Ortaokul	136	36,5
Lise	40	10,7
Ön lisans	13	3,5
Aylık Gelir		
0-1.400 TL	147	39,4
1.401-3.000 TL	153	41,0
3.001-5.000 TL	49	13,1
5.001 TL ve üzeri	24	6,4
Kardeş Sayısı		
1-3	53	14,2
4-6	222	59,5
7-9	77	20,6
10 ve Üzeri	21	5,6
Toplam	373	100,0

Tablo 2' ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin 206'sı (%55,2) kız, 167'si (%44,8) erkek öğrencidir. Yaş olarak öğrencilerin 126'sı (%33,8) 13, 112'si (%30,0) 14, 59'u (%15,8) 11, 63'ü

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

(%16,9) 12 ve 13'ü (%3,5) 15 yaşındadır. Öğrencilerin, 48'i (%12,9) 5.sınıf, 40'i (%10,7) 6.sınıf, 149'u (%39,9) 7.sınıf, 136'sı (%36,5) 8.sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 130'u (%34,9) okulun takım sporcusu olduğunu, 423'ü (%65,1) ise okulun takım sporcusu olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin baba eğitim durumlarına bakıldığında 106'sının (%28,4) ilkökul, 148'inin (%39,7) ortaokul, 91'inin (%24,4) lise, 7'sinin (%1,9) ön lisans ve 21'inin (%5,6) lisans olduğu görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim durumlarına bakıldığında ise 184'ünün (49,3) ilkökul, 136'sının (%36,5) ortaokul, 40'inin (%10,7) lise ve 13'ünün (%3,5) ön lisans olduğu görülmektedir. Aylık gelir düzeyleri ise 147'sinin (%39,4) 0-1.400TL arası, 153'ünün (%41) 1.401-3000 TL arası, 49'unun (%13,1) 3.001-5.000 TL arası ve 24'ünün (%6,4) 5.001 TL üzeridir. Öğrencilerin 53'ünün (%14,2) 1-3, 222'sinin (%59,5) 4-6, 77'sinin (%20,6) 7-9 ve 21'inin ise (%5,6) 10 ve üzeri kardeşleri mevcuttur.

Tablo 3. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik değer düzeylerinin betimsel istatistik sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	n	X	Ss
Saygı	373	4,45	0,56
Farkındalık	373	4,54	0,68
Milli Kültür ve Beraberlik	373	3,77	1,06
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	373	4,25	0,71
Dayanışma	373	4,29	0,61
Spor Kültürü	373	4,00	0,59
Toplam	373	4,18	0,48

Tablo 3'e göre alt boyutlarda ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin en yüksek değer düzeyini "Farkındalık" (4,54±0,56), en düşük değer düzeyini ise "Milli Kültür ve Beraberlik" (3,77±1,06) boyutunda sergiledikleri görülmüştür. Diğer alt boyutlar olan "Saygı" (4,45±0,56) ikinci sırada, "Dayanışma" (4,29±0,61) üçüncü sırada, "Sağlıklı Yaşam ve Beslenme" (4,25±0,71) ise dördüncü sırada öğrencilerin değer düzeylerini belirlemektedir. Tüm alt boyutlar ve ölçek toplamında ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerleri sıklıkla ve her zaman sergiledikleri görülmüştür.

Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Beden Eğitimi Dersine yönelik değer düzeylerinin Mann Whitney-U Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	p
Saygı	Kız	206	184,32	37969,00	16648,00	0,58
	Erkek	167	190,31	31782,00		
Farkındalık	Kız	206	201,73	41555,50	14167,50	0,00*
	Erkek	167	168,84	28195,50		
Milli Kültür ve Beraberlik	Kız	206	200,13	41226,50	14496,50	0,00*
	Erkek	167	170,81	28524,50		
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Kız	206	169,63	34944,00	13623,00	0,00*
	Erkek	167	208,43	34807,00		
Dayanışma	Kız	206	188,76	38885,00	16838,00	0,72
	Erkek	167	184,83	30866,00		
Spor Kültürü	Kız	206	185,19	38150,00	16829,00	0,71
	Erkek	167	189,23	31601,00		

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Tablo 4'e göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri, cinsiyet değişkenine göre sadece farkındalık, milli kültür ve beraberlik, sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutlarında anlamlı olarak değişmekte, diğer alt boyutlarda değer düzeyleri anlamlı olarak değişmemektedir. Farkındalık ve milli kültür ve beraberlik alt boyutlarında kız öğrencilerin, sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutunda ise erkek öğrencilerin değer düzeylerinin sıra ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin yaş değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Yaş	n	S.O.	Ki-Kare	df	p
Saygı	11,00	59	189,32	3,033	4	0,55
	12,00	63	194,48			
	13,00	126	193,15			
	14,00	112	173,02			
	15,00	13	201,00			
Farkındalık	11,00	59	198,59	8,814	4	0,06
	12,00	63	182,29			
	13,00	126	195,74			
	14,00	112	181,75			
	15,00	13	117,69			
Milli Kültür ve Beraberlik	11,00	59	199,39	9,609	4	0,04*
	12,00	63	205,51			
	13,00	126	194,87			
	14,00	112	165,65			
	15,00	13	148,73			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	11,00	59	212,55	6,789	4	0,14
	12,00	63	166,59			
	13,00	126	187,73			
	14,00	112	187,62			
	15,00	13	157,50			
Dayanışma	11,00	59	208,58	9,177	4	0,05
	12,00	63	193,50			
	13,00	126	189,21			
	14,00	112	177,66			
	15,00	13	116,62			
Spor Kültürü	11,00	59	218,54	10,221	4	0,03*
	12,00	63	185,71			
	13,00	126	191,00			
	14,00	112	172,54			
	15,00	13	135,88			

*p<0,05

Tablo 5'e göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri, yaş değişkenine göre sadece milli kültür ve beraberlik ile spor kültürü, alt boyutlarında anlamlı olarak değişmekte, diğer alt boyutlarda değer düzeyleri anlamlı olarak değişme-

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

mektedir. Anlamlı değişimin hangi yaş grupları arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla uygulanan Mann Whitney-U testi sonucuna göre; milli kültür ve beraberlik boyutunda öğrencilerin değer düzeylerinin 12 ve 13 yaş öğrenci grubu ile 14 yaş grubu öğrencileri arasında 12 ve 13 yaş grubu öğrencileri lehine, spor kültürü boyutunda ise 11 yaş grubu öğrencileri ile 14 ve 15 yaş grubu öğrencileri arasında 11 yaş grubu öğrencileri lehine anlamlı olarak değiştiği görülmüştür. Bu sonuca göre öğrencilerin yaşları arttıkça beden eğitimi ve spor dersi değer düzeylerinin düştüğü söylenebilir.

Tablo 6. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Sınıf	n	S.O.	Ki-Kare	df	p
Saygı	5.sınıf	48	198,29	2,399	3	0,49
	6.sınıf	40	202,09			
	7.sınıf	149	187,48			
	8.sınıf	136	178,05			
Farkındalık	5.sınıf	48	181,75	1,788	3	0,61
	6.sınıf	40	205,81			
	7.sınıf	149	186,83			
	8.sınıf	136	183,51			
Milli Kültür ve Beraberlik	5.sınıf	48	206,82	3,790	3	0,28
	6.sınıf	40	187,94			
	7.sınıf	149	191,63			
	8.sınıf	136	174,65			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	5.sınıf	48	205,93	6,519	3	0,08
	6.sınıf	40	218,43			
	7.sınıf	149	179,22			
	8.sınıf	136	179,60			
Dayanışma	5.sınıf	48	214,99	9,832	3	*0,02
	6.sınıf	40	203,11			
	7.sınıf	149	192,75			
	8.sınıf	136	166,08			
Spor Kültürü	5.sınıf	48	204,52	8,259	3	*0,04
	6.sınıf	40	209,38			
	7.sınıf	149	193,58			
	8.sınıf	136	167,02			

*p<0,05

Tablo 6'ya göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri, sınıf değişkenine göre sadece dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında anlamlı olarak değişmekte, diğer alt boyutlarda ise öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer düzeyleri anlamlı olarak değişmemektedir. Anlamlı değişimin hangi sınıf düzeyleri arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla uygulanan Mann Whitney-U testi sonucuna göre; dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında 5., 6. ve 7. Sınıf öğrencileri ile 8. Sınıf öğrencileri arasında 5., 6. ve 7. Sınıf öğrencileri lehine, anlamlı olarak değiştiği görülmüştür. Bu sonuca göre öğrencilerin yaşla paralel olarak sınıf düzeyleri arttıkça beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin de düştüğü söylenebilir.

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Tablo 7. Öğrencilerin okulun takım sporcusu olup olmama değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Mann Whitney-U Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Takım Sporcusu	n	S.O.	S.T.	U	p
Saygı	Evet	130	169,08	21980,00	13465,000	*0,01
	Hayır	243	196,59	47771,00		
Farkındalık	Evet	130	186,90	24297,00	15782,000	0,98
	Hayır	243	187,05	45454,00		
Milli Kültür ve Beraberlik	Evet	130	185,42	24104,50	15589,500	0,83
	Hayır	243	187,85	45646,50		
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	Evet	130	208,88	27154,50	12950,500	*0,00
	Hayır	243	175,29	42596,50		
Dayanışma	Evet	130	204,73	26615,50	13489,500	*0,01
	Hayır	243	177,51	43135,50		
Spor Kültürü	Evet	130	202,98	26387,00	13718,000	*0,03
	Hayır	243	178,45	43364,00		

*p<0,05

Tablo 8. Öğrencilerin baba eğitim durumu değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Baba Eğitim	n	S.O.	Ki-Kare	df	p
Saygı	İlkokul	106	190,30	2,192	4	0,70
	Ortaokul	148	189,29			
	Lise	91	178,66			
	Ön lisans	7	148,79			
	Lisans	21	203,07			
Farkındalık	İlkokul	106	196,89	2,869	4	0,58
	Ortaokul	148	180,30			
	Lise	91	181,62			
	Ön lisans	7	213,50			
	Lisans	21	198,81			
Milli Kültür ve Beraberlik	İlkokul	106	192,59	6,954	4	0,13
	Ortaokul	148	195,33			
	Lise	91	180,00			
	Ön lisans	7	177,50			
	Lisans	21	133,60			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	İlkokul	106	179,17	5,433	4	0,24
	Ortaokul	148	202,44			
	Lise	91	174,32			
	Ön lisans	7	164,36			
	Lisans	21	180,14			
Dayanışma	İlkokul	106	184,42	5,468	4	0,24
	Ortaokul	148	200,41			
	Lise	91	177,84			
	Ön lisans	7	157,43			
	Lisans	21	155,05			
Spor Kültürü	İlkokul	106	207,92	9,419	4	0,05
	Ortaokul	148	189,67			
	Lise	91	165,13			
	Ön lisans	7	143,64			
	Lisans	21	171,88			

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Tablo 7'ye göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri, okulun takım sporcusu olup olmama değişkenine göre; saygı, sağlıklı yaşam ve beslenme, dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında anlamlı olarak değişmekte, farkındalık, milli kültür ve beraberlik alt boyutlarında değer düzeyleri anlamlı olarak değişmemektedir. Saygı alt boyutunda okulun takım sporcusu olmayan öğrencilerin, sağlıklı yaşam ve beslenme, dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında ise okulun takım sporcusu olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değer düzeylerinin sıra ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8'e göre ortaokul öğrencilerinin tüm alt boyutlarda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri baba eğitim değişkenine göre anlamlı olarak değişmemektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin anne eğitim değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Anne Eğitim	n	S.O.	Ki-Kare	df	P
Saygı	İlkokul	184	193,23	1,336	3	0,72
	Ortaokul	136	180,08			
	Lise	40	182,28			
	Ön lisans	13	185,77			
Farkındalık	İlkokul	184	188,44	0,766	3	0,85
	Ortaokul	136	187,68			
	Lise	40	175,01			
	Ön lisans	13	196,42			
Milli Kültür ve Beraberlik	İlkokul	184	181,76	1,292	3	0,73
	Ortaokul	136	194,12			
	Lise	40	190,95			
	Ön lisans	13	174,54			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	İlkokul	184	185,74	0,175	3	0,98
	Ortaokul	136	188,98			
	Lise	40	188,90			
	Ön lisans	13	178,23			
Dayanışma	İlkokul	184	187,41	1,124	3	0,77
	Ortaokul	136	191,44			
	Lise	40	177,14			
	Ön lisans	13	165,08			
Spor Kültürü	İlkokul	184	187,65	0,615	3	0,89
	Ortaokul	136	183,47			
	Lise	40	189,56			
	Ön lisans	13	206,77			

Tablo 9'a göre ortaokul öğrencilerinin tüm alt boyutlarda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri anne eğitim değişkenine göre anlamlı olarak değişmemektedir.

Tablo 10'a göre ortaokul öğrencilerinin tüm alt boyutlarda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri sadece milli kültür ve beraberlik ile sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutlarında anlamlı olarak değişmektedir.

Anlamlı değişimin hangi gelir düzeyi grupları arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla uygulanan Mann Whitney-U testi sonucuna göre; milli kültür ve beraberlik alt boyutunda, 1.401-3.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu ile 3.001-5.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu arasında 1.401-3.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu lehine, 3.001-

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

5.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu ile 5.001 TL ve üzeri aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu arasında 5.001 TL ve üzeri aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu lehine, sağlık yaşam ve beslenme alt boyutunda ise 0-1.400 TL ve 1.401-3.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grupları ile 3.001-5.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu arasında 3.001-5.000 TL aile gelir düzeyine sahip öğrenci grubu lehine anlamlı değişimin gerçekleştiği görülmüştür.

Tablo 10. Öğrencilerin aile gelir durumu değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Aile Geliri	n	S.O.	Ki-Kare	df	p
Saygı	0-1.400 TL	147	193,33	3,610	3	0,30
	1.401-3.000 TL	153	179,00			
	3.001-5.000 TL	49	203,31			
	5.001 TL ve Üzeri	24	165,94			
Farkındalık	0-1.400 TL	147	192,64	1,239	3	0,74
	1.401-3.000 TL	153	180,37			
	3.001-5.000 TL	49	189,69			
	5.001 TL ve Üzeri	24	189,25			
Milli Kültür ve Beraberlik	0-1.400 TL	147	182,11	10,309	3	*0,01
	1.401-3.000 TL	153	199,93			
	3.001-5.000 TL	49	148,77			
	5.001 TL ve Üzeri	24	212,58			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	0-1.400 TL	147	178,43	10,541	3	*0,01
	1.401-3.000 TL	153	186,36			
	3.001-5.000 TL	49	229,09			
	5.001 TL ve Üzeri	24	157,69			
Dayanışma	0-1.400 TL	147	196,62	5,811	3	0,12
	1.401-3.000 TL	153	189,78			
	3.001-5.000 TL	49	167,80			
	5.001 TL ve Üzeri	24	149,58			
Spor Kültürü	0-1.400 TL	147	186,03	,421	3	0,93
	1.401-3.000 TL	153	187,71			
	3.001-5.000 TL	49	181,90			
	5.001 TL ve üzeri	24	198,85			

*p<0,05

Tablo 11'e göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri sahip oldukları kardeş sayısına göre sadece sağlıklı yaşam ve beslenme ile dayanışma alt boyutlarında anlamlı olarak değişmektedir. Anlamlı değişimin hangi gelir düzeyi grupları arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla uygulanan Mann Whitney-U testi sonucuna göre; sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutunda 4-6 arası ve 7-9 arası kardeşe sahip gruplarla 10 ve üzeri kardeşe sahip grup arasında 10 ve üzeri kardeşe sahip grup lehine, dayanışma alt boyutunda ise 1-3 arası, 4-6 arası ve 7-9 arası kardeşe sahip gruplarla 10 ve üzeri kardeşe sahip grup arasında 10 ve üzeri kardeşe sahip grup lehine anlamlı olarak değiştiği görülmüştür.

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Kardeş sayısı en fazla olan öğrenci grubunun sağlıklı yaşam ve beslenme ile dayanışma alt boyutlarında beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 11. Öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre Beden Eğitimi dersine yönelik değer düzeylerinin Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

BESDDÖ Alt Boyutlar	Kardeş Sayısı	n	S.O.	Ki-Kare	df	p
Saygı	1-3	53	181,75	0,670	3	0,88
	4-6	222	186,14			
	7-9	77	188,69			
	10 ve üzeri	21	203,12			
Farkındalık	1-3	53	202,56	2,919	3	0,40
	4-6	222	180,68			
	7-9	77	195,73			
	10 ve Üzeri	21	182,48			
Millî Kültür ve Beraberlik	1-3	53	166,63	6,627	3	0,08
	4-6	222	189,88			
	7-9	77	179,81			
	10 ve Üzeri	21	234,33			
Sağlıklı Yaşam ve Beslenme	1-3	53	197,41	11,019	3	*0,01
	4-6	222	175,50			
	7-9	77	195,90			
	10 ve Üzeri	21	249,67			
Dayanışma	1-3	53	174,95	9,235	3	*0,02
	4-6	222	188,51			
	7-9	77	173,70			
	10 ve Üzeri	21	250,17			
Spor Kültürü	1-3	53	161,74	4,794	3	0,18
	4-6	222	191,51			
	7-9	77	183,79			
	10 ve Üzeri	21	214,86			

*p<0,05

4. Sonuç ve öneriler

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Öğrencileri beden eğitimi ve spor dersine ilişkin en yüksek değer düzeyini “Farkındalık”, en düşük değer düzeyini ise “Millî Kültür ve Beraberlik” boyutunda sergiledikleri görülmüştür. Diğer alt boyutlar olan “Saygı” ikinci sırada, “Dayanışma” üçüncü sırada, “Sağlıklı Yaşam ve Beslenme” ise dördüncü sırada öğrencilerin değer düzeylerini belirlemektedir. Tüm alt boyutlar toplamında ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerleri sıklıkla ve her zaman sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerinin değer düzeyleri, cinsiyet değişkenine göre sadece farkındalık, millî kültür ve beraberlik, sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutlarında anlamlı olarak değişmiş, farkındalık ve millî kültür ve beraberlik alt boyutlarında kız öğrencilerin, sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutunda ise erkek öğrencilerin sergiledikleri değer düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Beden eğitimi dersi ve düzenli yapılan fiziksel aktivite katılımı çocukların, gençlerin sağlıklı yaşamlarına ve kendilerini tanımları hususunda farkındalık sağlamaktadır (Fairclough&Stratton,2004). Yine öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeyleri,

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

yaş değişkenine göre sadece milli kültür ve beraberlik ile spor kültürü alt boyutlarında anlamlı olarak değiştiği görülmüş, öğrencilerin yaşları arttıkça beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri değer düzeylerinin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf değişkenine göre ise öğrencilerin değer düzeyleri sadece dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında anlamlı olarak değiştiği, öğrencilerin yaşla paralel olarak sınıf düzeylerinin de yükselmesi nedeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin de düştüğü görülmüştür.

Okulun takım sporcusu olup olmama değişkenine göre öğrencilerin, saygı, sağlıklı yaşam ve beslenme, dayanışma ve spor kültürü alt boyutlarında beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri değer düzeyleri anlamlı olarak değiştiği, okulun takım sporcusu olan öğrencilerin değer düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yücekaya (2017) tarafından ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinin incelenmesi adlı çalışması da yaptığımız çalışmayı desteklemektedir. Hünük (2006) tarafından yapılan çalışmada da ilköğretim öğrencilerinde aktif spor yapma alışkanlığının beden eğitimi dersine yönelik tutumları geliştirdiğini vurgulamıştır. Okulun takım sporcusu olan öğrencilerin yaptıkları bireysel ya da takım sporlarının; fiziksel faydalarının yanı sıra ruhsal anlamda da olumlu etkilendiği, yaşam kalitelerini artmasına katkı sağladığı ve spor kültürünün bir parçası olmasında aktif sporcu olmasının etkin bir araç olduğu söylenebilir.

Baba ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre öğrencilerin değer düzeylerinin anlamlı olarak değişmediği ancak aylık gelir durumu değişkenine göre milli kültür ve beraberlik ile sağlıklı yaşam ve beslenme alt boyutlarında anlamlı olarak değiştiği görülmüştür. Coşkun ve Yıldırım(2009) tarafından yapılan çalışmada da üniversitede okuyan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim seviyesine göre değer düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır İnsanların sosyo-ekonomik durumlarına göre spor dallarına yöneldikleri ve spora yönelik tutum geliştirdikleri (Filiz ve Pepe, 2005), ülkemizde spora yönelen öğrencilerin genellikle orta düzey gelire sahip ailelerin çocuklarından meydana geldiği tespit edilmiştir (Devecioğlu ve Sarıkaya, 2006). Bir diğer değişken olan kardeş sayısına göre ise kardeş sayısı en fazla olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri değer düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kaynakça

- Aydın, M.Z. ve Akyol, Ş. (2012). *Okulda Değerler Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Coşkun Y, Yıldırım A.(2009) Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1: 311- 28
- Devecioğlu, S. ve Sarıkaya, M. (2006). Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 301-314.
- Doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Ekşi, H. (2003). Temel İnsani Değerlerin Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Erdem, A.R. (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(4), 55-72
- Fairclough, S., & Stratton, G. (2004). 'Physical education makes you fit and healthy'. Physical education's contribution to young people's physical activity levels. *Health education research*, 20(1), 14-23.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1991). *Eğitime Giriş*. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- Güçlü, M. (2015). Türkiye'de Değerler Eğitimi Konusunda Yapılan Araştırmalar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 720-732.

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

- Halstead, J.M. ve Taylor, M.J. (2000). Learning and Teaching About Values: A Review of Recent Research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169–202.
- Hünük, D. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti Ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Haralambos, M. (1987). *Sociology: Themes and Perspectives*. London: Bell & Hyman.
- İlker, E. G. A. (2010). Farklı motivasyonel iklimlere göre işlenen beden eğitimi derslerinin öğrencilerin başarı hedefleri, motivasyonel stratejileri ve beden eğitimine ilişkin tutumları üzerine etkisi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Makula V. (2003). Values of the human body in physical culture: comparative analysis of eastern european research on body concepts. *International Sports Studies*, 25(2), 40- 49
- MEB (2010). İlk Ders. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2010/53 Sayılı Genelge.
- Merton, R.K. (1964). *Social Theory and Social Structure* Glencoe: The Free Pres
- Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739. R.Gazete: 4/6/1973, Sayı: 14574
- Özdemir, K. (2017). Tarih Dersi Öğretim Programının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 2(4), 240-257.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gönül Yayıncılık
- Suh, B.K. ve Traiger, J. (1999). Teaching Values Through Elementary Social Studies and Literatruce Curricula. *Education*, 119(4), 723–727.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine, Ankara.
- Tezcan, M. (1991). *Toplumsal ve Kültürel Değişme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayını, 22-24.
- Turan, R. ve Ulusoy K. (2016). Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi. Pegem Akademi, Ankara.
- Yapıcı, A., Kutlu, M.O. ve Bilican, F.I. (2012). Öğretmen Adaylarının Değer Yönelimleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 42(42).
- Yücekaya, M. A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinin incelenmesi (Master's thesis, İnönü Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı).

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Examination of value levels of secondary school students towards Physical Education and Sports lesson in terms of various variables: Batman province example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

Extended abstract in English

Every society needs values in order to exist and the values distinguish social culture from other cultures, i.e. it both creates the distinction of “we” and “they” and ensures its continuity (Yapıcı et al., 2012). Values serve as a form of social control since they also form the basis of social norms or social rules. It is possible to express good-bad, preferred-unwanted, positive-negative, liked-disliked, desired-undesirable and accepted-unaccepted behaviours with values (Turan and Ulusoy, 2016). Values can be defined as desired, acclaimed and accepted things by the majority of society, which is also given importance by the individual, group or community (Haralambos, 1987). Values represent the desires, preferences, wanted and undesired situations by defining what individuals consider important (Erdem, 2003).

Physical education is an integral part of general education and aims the physical, mental, affective and social development of human being through physical activities. Physical education classes stimulate the bodies and minds of students simultaneously. It provides the students with opportunities to learn, advance and develop in an environment where simultaneous harmony of mind and body is a necessity in order for them to understand difficult tasks in sports activities, to reinterpret and apply them (İlker, 2010). People who accept the value of the human body and can incorporate this value into their system of values are encouraged to engage in regular physical activity regardless of their age, health and cultural status (Makula, 2003).

In our country, the values that are reflected in the curriculum contents and the values that the students should gain have started to be given in the courses since 2003. One of these lessons is physical education and sports. The aim of this study is to examine the value levels of secondary school students towards physical education and sports lesson according to various variables.

The study group of this research, which is descriptive in the screening model constitutes 373 students who study in the Secondary school located in the Batman province center during the academic year of 2017-2018 spring term. The data of the study were collected with "Physical Education and Sport Classroom Value Scale".

Cronbach Alpha internal consistency coefficients of the sub-dimensions of the scale were found between 0.70 and 0.91 and the whole scale was found to be 0.78 by Yücekaya (2017). In current studies, Cronbach Alpha internal consistency coefficients of the sub-dimensions of the scale were found between 0.69 and 0.81 the whole scale was calculated as 0.82. The range of scores that can be obtained from the sub-dimensions of the scale and the presentation level of the value were evaluated as follows; “Never” for the scores 1-1.8, “Rarely” for the scores 1.9-2.6, “Sometimes” for the scores 2.7-3.4, “Often” for the scores 4.3-5.0 and “Always” for the scores 4.3-5.0.

In data analysis, not only descriptive statistics, but also the one sample Kolmogorov-Smirnov test was used to analyze whether data coming from independent variables distribute normally and it has been determined following the test (Table 1) that data don't distribute normally in all sub-dimensions ($p < 0.05$). Thus, Mann Whitney U and Kruskal Wallis H test being among non-parametric tests were used in data analysis. The value of $p < 0.05$ was based on as the significance level.

Işıkgöz, M.E., Esentaş, M., Işıkgöz, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(4), 661-676.

It was observed that secondary school students showed the highest value level of “awareness” (4,54±0,56) and the lowest value level of “national culture and cooperation” (3,77±1,06) regarding Physical Education and sports. Other sub-dimensions are "Respect" (4,45 ± 0,56), "Solidarity" (4,29 ± 0,61), "Healthy Living and Nutrition" (4,25 ± 0,71), respectively; and determine the value levels of students. In all sub-dimensions and scale, it was determined that secondary school students frequently and always show the values related to physical education and sports. There was no significant change in parental educational status according to the variables ($p>0,05$) while students' gender, age, class level, whether family income status, the student is a team athlete of the school or not, and the number of siblings they have were significantly changed with regard to the variables ($p<0.05$).

In this study, it was concluded that secondary school students frequently and always display the values related to physical education and sports lessons and they are aware of these values. While parental educational status of students hasn't significantly changed their value levels, their gender, age, class level, whether family income status, the student is a team athlete of the school or not, and the number of siblings they have significantly changed their value levels.